

Видавнича група «Наукові перспективи»
Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

№ 2(44) 2026

Київ – 2026

Publishing Group «Scientific Perspectives»
Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

№ 2(44) 2026

Kyiv – 2026

ISSN 2786-6165 Online

УДК 001.32:1 /3(477)(02)

Ідентифікатор медіа R40-05847

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44))

«Вісник науки та освіти»: журнал. 2026. № 2(44) 2026. С. 3860

Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління
(Рішення від 02.03.2026, № 1/3-26)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022
№ 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та
археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та
педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від
23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології
(спеціальність - 035 філологія)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних наук та мистецтва

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходить застосування тематика наукового журналу

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Котельницький Назар Анатолійович – член-кореспондент Української Академії Наук, кандидат історичних наук, доцент кафедри мовної підготовки та міжкультурних комунікацій, ЗВО Університет трансформації майбутнього (м. Чернігів, Україна)

Редакційна колегія:

- ✓ **Азарова Лариса Євстахіївна** - докт.філол.наук, професор, завідувач кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету (Україна)
- ✓ **Берест Ігор Романович** - доктор історичних наук, професор кафедри медійних технологій, інформаційної та книжкової справи, Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)
- ✓ **Беррі, Стівен** доктор історичних наук, професор, професор епохи Громадянської війни Коледжу мистецтв і наук Франкліна Університету Джорджії (США)
- ✓ **Вуколова Катерина Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Україна)
- ✓ **Гурко Олена Василівна** - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)
- ✓ **Заур Алієв** доктор філософії з історії науки, доктор філософії з політичних наук, доцент, доцент Інституту філософії та соціології НАНА, Азербайджан (Азербайджан)
- ✓ **Оскар Чамоса** кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії Коледжу мистецтв і наук Франкліна Університету Джорджії, (США)

- √ **Островський Олександр Олександрович**, доктор філософії, доцент, доцент кафедри філології, Закарпатський угорський університет ім. Ф.Ракоці II (Україна)
- √ **Попа, Іоана** кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії Інституту соціальних наук про політику (Франція)
- √ **Робак Ігор Юрійович** - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Україна)
- √ **Рубан Микола Юрійович** - доктор філософії з історії та археології, член правління Луганського обласного об'єднання ВУТ "Просвіта" імені Тараса Шевченка, голова правління громадської організації "Фонд відновлення залізничної спадщини України" (Україна)
- √ **Сайд М. Ісмаїл** доктор наук, професор, професор кафедри англійської мови, Коледж природничих наук і гуманітарних наук, Університет принца Саттама бін Абдулазіза, Аль-Хардж (Саудівська Аравія)
- √ **Синявська Олена Олександрівна** - кандидат історичних наук, доцент, доцент Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Україна)
- √ **Січкаренко Галина Геннадіївна** - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Україна)
- √ **Скляр Ірина Олександрівна** - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант (Україна)
- √ **Супрун Володимир Миколайович** – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Україна)
- √ **Хитровська Юлія Валентинівна** - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
- √ **Юган Наталія Леонідівна** – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри літературознавства, східної філології і перекладу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, практичний психолог у закладах освіти, член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, Української асоціації когнітивної лінгвістики та поетики, Міжнародної федерації арт-терапії та самореалізації особистості (Україна)

**Статті розміщені в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.**

УДК 811.112.2'367.623

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-571-587](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-571-587)

Крепель Віра Іванівна кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Факультету права та міжнародних відносин, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, <https://orcid.org/0000-0002-8000-8920>

Ганецька Людмила Василівна кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Факультету права та міжнародних відносин, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, <https://orcid.org/0009-0009-9938-8343>

КОЛЬОРАТИВИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ВІД НОМІНАЦІЇ ДО ПРАГМАТИКИ

Анотація. У статті здійснюється аналіз гносеологічної основи номінації на прикладі прикметників на позначення кольору, прослідковується діалектика пізнання кольору як взаємодія логічного, психологічного та лінгвістичного чинника в процесі номінації, досліджується етимологія базових кольоративів німецької мови, вивчаються причини здатності прикметників на позначення основних кольорів до переосмислення і нарощення семантики. До прикметників на позначення основних кольорів німецької мови належать *weiß, schwarz, grau, rot, blau, gelb, grün* та *braun*, більшість з цих прикметників є загальногерманськими прикметниками з індоєвропейськими коренями, в основі найменування яких лежало називання забарвленості, насиченості кольору, сяяння, мерехтіння та блиску. Саме ці прикметники здатні в німецькій мові до переосмислення, оскільки у них стерлась внутрішня форма, на відміну від іншої групи прикметників з конкретною внутрішньою формою, таких як *бордовий, попелястий, бірюзовий* чи *малиновий*. Номінація поділяється на первинну та вторинну, під якою розуміється фразеологічна номінація. Процес створення фразеологізмів з прикметниками на позначення кольору описується як такий, що складається із декількох етапів, де велику роль відіграє фразотвірна база, тісно пов'язана із внутрішньою формою як мотивуючою ознакою створення фразеологічного значення словесного комплексу. До корпусу фразеологізмів зараховуються також «однослівні ідіоми» з переосмисленим кольоративним компонентом, наявність таких однослівних ідіом розглядається як специфічна ознака фразеології німецької мови. В роботі виділяються чотири

основні типи фразотвірних баз (ФБ) і описується процес первинної фразеологізації, який реалізується за схемою: ФБ → її образно-мотиваційна основа: лексико-граматична + семантична структура (логіко-семантичний аспект, тобто внутрішня форма, визначені семантичні ознаки) → фразеологічне значення. За такою схемою утворюються фразеологізми перших трьох типів ФБ: 1-й тип (ФБ) – змінні словесні комплекси; 2-й тип – окремі слова; 3-й тип – стійкі фрази. Основою четвертого типу ФБ є вже існуючі фразеологічні одиниці, йдеться про вторинний фразотвірний процес, а саме фразеологічну деривацію.

У статті розглядається також комунікативно-прагматична функція прикметників на позначення кольору, де за найбільшими партіями закріплені певні кольори. В політичному дискурсі позначення партій їх кольорами вживається при називанні утворених після виборів коаліцій, таким чином створюються нові найменування коаліцій за характерними партійними кольорами, як наприклад коаліція *Ampel*, або коаліція *Deutschland*, а на комунікативному рівні реалізується закон мовної економії.

Ключові слова: прикметники на позначення кольору, номінація, внутрішня форма, фразеологічна номінація, фразотвірна база, семантика, політичний дискурс

Krepel' Vira PhD in Philology, Associate Professor, Head of Foreign Languages Chair, Faculty of Law and Foreign Relations, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, <https://orcid.org/0000-0002-8000-8920>

Ganetska Lyudmyla PhD in Philology, Associate Professor of Foreign Languages Chair, Faculty of Law and Foreign Relations, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, <https://orcid.org/0009-0009-9938-8343>

GERMAN COLOR TERMS: FROM NOMINATION TO PRAGMATICS

Abstract. The article analyses the epistemological basis of nomination using the case of color adjectives, it traces the dialectics of color perception as an interaction of logical, psychological, and linguistic factors in the process of nomination. It also examines the etymology of basic color terms in German, and studies the reasons for the ability of adjectives denoting basic colors to reinterpret and expand their semantics. The adjectives denoting the basic colors in German are *weiß*, *schwarz*, *grau*, *rot*, *blau*, *gelb*, *grün*, and *braun*. Most of these adjectives are common Germanic adjectives with Indo-European roots, based on the naming of color, color saturation, brightness, shimmer, and gloss. It is these adjectives

that are capable of reinterpretation in German, since their internal form has been erased, unlike another group of adjectives with a specific internal form, such as *бордовий, попелястий, бірюзовий, малиновий* in other languages. Nomination is divided into primary and secondary, which refers to phraseological nomination. The process of creating phraseological units with adjectives denoting color consists of several stages, where the phrase-forming base plays an important role, closely related to the internal form as a motivating feature of the creation of the phraseological meaning of the verbal complex. The corpus of phraseological units also includes “one-word idioms” with a reinterpreted color component; the presence of such one-word idioms is considered a specific feature of German phraseology. The work identifies four main types of phrase-forming bases (PFB) and describes the process of primary phraseologization, which is implemented according to the following scheme: PFB → its figurative-motivational basis: lexical-grammatical + semantic structure (logical-semantic aspect, i.e., internal form, specific semantic features) → phraseological meaning. According to this scheme, phraseological units of the first three types of PFB are formed: 1st type (PFB) – variable word complexes; 2nd type – separate words; 3rd type – stable phrases. Already existing phraseological units serve as the basis for the fourth type of PFB, i.e., a secondary phrase-forming process, namely phraseological derivation.

The article also discusses the communicative-pragmatic function of adjectives denoting color, where certain colors are assigned to the largest parties. In political discourse, the designation of parties by their colors is used when naming coalitions formed after elections, thus creating new names for coalitions based on characteristic party colors, such as the *Ampel* coalition or the *Deutschland* coalition, and at the communicative level, the law of linguistic economy is realized.

Keywords: color adjectives, nomination, internal form, phraseological nomination, phrase-forming base, semantics, political discourse

Постановка проблеми. Увага науковців до дослідження кольоративів у різних мовах і надалі залишається великою, позначення кольору вивчалась у лінгвістиці з позицій їх складу, семантичної структури, наявності конотативного та аксіологічного значення, стилістичних функцій, здатності до оказіональних модифікацій та участі у формуванні ідіоматичних картин світу.

Говорячи про гносеологічну основу виокремлення позначень кольору у мові, маємо на увазі одну із основних функцій мови, а саме когнітивну або пізнавальну, пов'язану з теорією номінації. Номінація є складним логіко-лінгвістичним процесом, її можна поділити на первинну, коли вперше

створюється мовний знак для позначення предметів, явищ, характеристик, ознак, дій і таке інше, та вторинну, під якою розуміється фразеологічна номінація, де мовні знаки у складі усталених лексико-граматичних структур зазнають переосмислення, а їхня семантична структура набуває також експресивного та оцінного компоненту. Фразеологізми – це відносно усталені репродуктивні комплексні мовні знаки ускладненої семантики з частковим або повним переосмисленням компонентного складу. Разом з цим до корпусу фразеологізмів ми відносимо також складні слова, окремі компоненти яких або все складне слово є переосмисленням вихідної бази, наприклад: *der Grünschnabel* – буквально: «зелений дзьоб», тобто «неосвічена молода людина». Найвність великої кількості складних слів з повним переосмисленням вихідної бази, зараз їх називають «однослівними ідіомами» [1], є типовою особливістю німецької мови, вони присутні як у загальноживаній мові, так і у фахових мовах. Такі складні слова можна перетворити на словосполучення, наприклад *Schwarzarbeit* → *schwarze Arbeit* – «нелегальна робота», і тоді це буде роздільно оформлене словосполучення, де має місце ідіоматизація. Як правило, таким складним словам німецької мови у слов'янських мовах [2, С. 164], і зокрема в українській, відповідають словосполучення.

Безпосереднім відображенням предметів та явищ навколишнього світу, які впливають на органи відчуття людини, є відчуття, на основі яких відбувається сприйняття, відображення предмета в цілому, в сумі його властивостей та якостей, тобто зорові, слухові, тактильні та інші відчуття (як правило їх сукупність) створюють чуттєвий образ предмета, який закріплюється у свідомості у вигляді ментального відтиску предмета. В результаті сприймання і складного аналізу всіх подразників, що надходять із зовнішнього середовища та з кори головного мозку, виникають уявлення. Уявлення – це чуттєві образи предметів і явищ, конкретна форма знань, що полягає в асоціюванні наглядних образів. Вже на перших етапах пізнання відбувається порівняння предметів, виявлення спільних ознак, аналогій, утворення розумових асоціацій між предметами. Здатність абстрагуючої діяльності свідомості людини до узагальнення життєвого досвіду, отриманого за допомогою відчуття, сприйняття та уявлення знаходить своє відображення у поняттях, які є вищою формою пізнання і однією з найважливіших форм мислення. Поняття як форма мислення є специфічним логічним способом виділення певного класу предметів. Слово «логічний» вказує на те, що виокремлення відбувається в процесі мислення за певними суттєвими ознаками. Говорячи про роль поняття як вищої форми пізнання дійсності, слід вказати на його поліфункціональність, тому що воно є концентратом знання, результатом пізнання і одночасно відправним

пунктом і засобом подальшого пізнання. Визначаючи явище номінації як складний гносеологічний процес, який складається із декількох етапів, слід зазначити присутність в ньому елементів як логічного так і чуттєвого пізнання, тому пізнання відбувається не лише в процесі абстрактного, узагальнюючого мислення, але і в процесі образного, чуттєво-емоційного за своєю природою мислення.

Метою цієї роботи є дослідження механізмів номінації, аналіз динаміки семантики прикметників на позначення кольору, який ґрунтується на когнітивному, евалютивному, психолінгвістичному, лінгвокультурологічному, онтологічному та прагматичному підході до їх вивчення.

Об'єктом дослідження є кольоративи німецької мови, тобто прикметники на позначення кольору через призму їх виникнення, розвитку, починаючи з виокремлення цієї групи слів як номінативних одиниць мови, вивчення їх етимології та нарощення семантики, а також експлікація їхніх комунікативно-прагматичних можливостей як одиниць первинної і вторинної (фразеологічної) номінації у складі фразеологічних одиниць.

Предметом дослідження є вивчення взаємодії логічного, психологічного та лінгвістичного чинників в процесі номінації.

Виклад основного матеріалу.

Діалектика пізнання феномена кольору складна і суперечлива, вона йде від виділення кольору як початку пізнання до суті кольору як мети пізнання. Колір, що належить до неосновних форм існування матерії, виділений логічним мисленням у процесі пізнання об'єктивної дійсності завдяки наявності у людини кольорового зору. Специфіка мови і мислення полягає у тому, що вони дозволяють виділити ознаки предметів, кодують їх, тобто наділяють певним мовним знаком. Колір, виділений у свідомості людей завдяки розвитку логічного мислення, виражається в мові певною лексико-семантичною групою слів – прикметниками.

Дослідження етимології позначень кольору в німецькій мові свідчить про те, що більшість з них має індоєвропейські корені. Розглянемо етимологію найдревніших основних, базових позначень кольору в германських мовах [3, 4].

Weiß – білий (загальногерманський прикметник), в давньоверхньонімецькій *(h)wīz*, в середньовіснійнімецькій *wīz*, в середньоанглійській мові *whit*, в англо-саксонській мові *hwīt*, в сучасній англійській мові *white*, в нідерландській мові *wit*, в ісландській *hvītr*, в датській *hvid*, в шведській *hvit*, в готській *hweits*.

Споріднене з санскритом *śveta-* (білий), від *śvit*, що означає «сяяти, бути білим», а також з російським словом *svietite*, означає «сяяти» та з литовським словом *szwaitinti*, означає «освітлювати, підсвічувати».

Schwarz – чорний (загальногерманський прикметник), у давньоверхньонімецькій *swarz*, у середньовірхньонімецькій *swarz*, англ. *black* чорний, в нижньонімецькій *blak*, в ісландській мові *blakkr*, перекладається як «темний», в шведській *bleck*, в датській *blæc* означає «чорнила». Разом з давньоісландським *sorti* «темрява, густий туман», *sorts* «почорніти», ці корені споріднені з латинським *sordere* – «бути брудним» і мали значення «темний, брудного кольору».

Grau – сірий (давньогерманський прикметник), в давньоверхньонімецькій *grā* (gen. *grāw-es*), в середньовірхньонімецькій *grā*, англ. *gray*, в середньоанглійській мові *gray*, *grey*; в давньомерсійському діалекті англійської мови *grēg*; в англо-саксонській мові *græg*, в нідерландській мові *graauw*, в ісландській мові *grār*, в датській *graa*, в шведській *grå*, Тевтонський корінь **græg-*, **græw-*, *<*grægwoz*. Походить від індоєвропейського кореня **gher [e]* – «сяючий, променистий, мерехтливий».

Braun – коричневий, брунатний (давньогерманський прикметник), англ. *brown*, в середньоанглійській мові *broun*, в англо-саксонській *brūn*, в нідерландській мові *bruin*, в ісландській мові *brūnn*, в шведській *brun*, в датській *bruun*, в литовській мові *brunas*. Порівнюємо з грецьким *φρῶνος*, що означає «жаба», власне кажучи «коричнева». Походить від індоєвропейського кореня **bher-* «білувато-, червонувато-, коричнево сяючий, блискаючий», в санскриті *ba-bhru (s)*, означає «рудувато-коричневий».

Rot – червоний (загальногерманський прикметник), в давньоверхньонімецькій та середньовірхньонімецькій *rōt*, англ. *red*, в англо-саксонській мові *read*, в нідерландській мові *rood*, в ісландській *raudr*, в датській і шведській *röd*, в готській *rauds*. Цей готський корінь споріднений з індоєвропейським коренем **reudh-*, пор. давньоіндійське *rudhirāḥ* «червоний, кривавий». В тевтонських мовах корінь **raudoz* далі споріднюється з грецьким *ερυθρός*, ірландським та гельським (шотландським, кельтським) *ruath*, уельським *rhudd*, латинським *ruber* (корінь **rudhro-*), що означає «червоний»; порівняймо з російським *ruda*, санскритом *rudhira-*, що означає «кров».

Blau – блакитний/синій (давньогерманський прикметник), англ. *blue* – запозичено з французької мови, яка в свою чергу запозичила з давньоверхньонімецької *blāo*, *blue*, в ісландській мові *blār*, *livid*, в шведській мові *blå*, в датській *blaa*, в англо-саксонській *blāw*. Всі корені сягають індогерманського кореня **bhel-* «іскристий, блискучий, сяючий».

Gelb – жовтий, англ. *yellow*. В середньовірхньонімецькій мові *gel*, в середньоанглійській мові *yelwe*, *yelu*, в давньоверхньонімецькій *gelo*. Утворені від індоєвропейського кореня **ghel-*, **ghle*, що означало «блискучий, жовтувато-, зеленувато-, блакитно сяючий». В англо-

саксонській мові *geolo*, *geolu*, в нідерландській мові *geel*. В тевтонських мовах корінь **gelwoz*, в індогерманських мовах корінь **ghelwos*. Споріднений з латинським словом *heluus* – «світло-жовтий», з грецьким словом *χλόη* «свіжа зелень молодих дерев», з російським словом *zelenii*, з санскритом *hari* - «зелений, жовтий».

Grün – *зелений* (давньогерманський прикметник), англ. *green*. В середньовісній німецькій мові *grüene*, в середньоанглійській мові *green*, в давньовісній німецькій *gruoni*, походять від германського кореня **gro-ni* – «рости». В англо-саксонській *grēne*, в нідерландській мові *groen*, в ісландській мові *grænn*, в датській і шведській *grön*, в тевтонських мовах **grōnjoz*, раніше **grō-niz*, пор. з англо-саксонською *grō-wan*, означає «рости». Можна припустити, що колись прикметник мав значення «такий, що росте» або «кольору трави».

Основою найменування у позначень кольору *blau*, *braun*, *weiß*, *gelb*, *grau* виступало називання забарвленості, сяння, блиску або насиченості, а не чистого кольору. Внутрішню форму позначень кольору *schwarz* і *rot* утворили денотати з характерним кольором.

Розвиток семантики позначень кольору в німецькій мові йде від конкретного до абстрактного, що є характерним для еволюції мислення і мови в цілому і відображає одну із універсальних тенденцій історії розвитку мови – тенденцію до абстрагування елементів мовної структури.

Значення прикметників на позначення кольору ґрунтується на ономасіологічній категорії «ознаковості», а сигніфікатом ознакових імен є поняття якості. Прикметники на позначення кольору належать до якісних прикметників, тому що означають власне ознаку, а саме - ознаку за кольором. Прикметники на позначення кольору не вказують на предмети, тобто не означають денотати, проте мають денотативну спрямованість, беручи участь у вказуванні на ознаку предмету за кольором. Денотатом прикметників на позначення кольору є уявлення про колір реальних предметів, тому знакове значення прикметників розгортається і реалізується у мінімальних двочленних синтагмах «означення + означуване», наприклад: *grüne Blätter* - зелене листя.

При вторинній номінації ми маємо справу з перенесенням найменувань як результатом розхитування первинної функції мовних одиниць, цей процес пов'язаний з еволюцією внутрішніх системних відносин. Розхитування первинних функцій кольоративів, якими є функція називання і предикації кольорових якостей, відбувається з результаті прикладення готових мовних знаків до нових понять. Це стає можливим завдяки асоціативному характеру абстрактного мислення. Виникненню асоціацій, які викликає колір, сприяють категоріально-асоціативні та логіко-предметні

зв'язки і відносини, які надають імпульси руху понять. Важливу роль у цьому процесі відіграє образне мислення людини.

Здатність кольоративів до розширення свого сигніфікату є відображенням ще одного внутрішньомовного закону, а саме закону асиметрії плану змісту і плану вираження мовного знака. Між означенням і означуваним, між предметом і ознакою встановлюються бінарні відносини, які детермінуються двома головними позамовними факторами – відносинами речей і їх властивостей у об'єктивній дійсності та логікою мислення. О.Н. Дзівак [5], яка досліджувала дистрибуцію прикметників на позначення кольору, відмічає відсутність у мові словосполучень, де б значення кольору реалізувалось у абстрактних іменників. Те саме можна сказати і про прикметники на позначення кольору німецької мови. Ці прикметники є синсемантичними, вони номінують ознаку субстанції і у своїй номінативній функції семантично і синтаксично залежать від іменника. Семантична несаможиттєвість прикметників на позначення кольору як знаків первинної номінації пов'язана з тим, що вони не мають власного екстенціоналу. При лексичній номінації, сполучуючись із конкретними іменниками, прикметники реалізують свою головну семантичну ознаку – називання кольору субстанції.

Одним із імпульсів розвитку семантики прикметників на позначення кольору є їхні генетико-дериваційні зв'язки. Наприклад, сучасний прикметник *grün*, що походить від германського кореня *gro-ni – «рости», сьогодні асоціюється з природою, молодістю, зеленню і семантична структура цього прикметника містить як сему кольору, так і переносні значення, пов'язані з кольором, асоціативним та оцінним сприйняттям цього кольору: 1 – *das grüne Kostüm* (значення кольору), 2 – *ihr Gesicht wurde grün vor langwieriger Krankheit* (блідий, зеленого кольору від хвороби), 3 – *Grünanlagen* (зелені насадження – належність до зелені), 4 – *diese Äpfel sind noch grün* (нестиглий, незрілий), 5 – *für dieses Verfahren wird grüner Sand gebraucht* (сирий пісок), 6 – *er ist noch grün für solche Entscheidungen* (молода, недосвідчена людина), 7 – *er hat immer grünes Licht* (вільний, без перешкод), 8 – *der grüne Zweig, auf den grünen Zweig kommen* (мати успіх, пов'язано з давньою традицією дарувати новому власнику землі зелену гілку як символ процвітання), 9 – *die Grünen* (члени партії Зелених). Генетико-дериваційні зв'язки семантичної структури прикметників на позначення кольору демонструють динамічний характер розвитку мовних засобів, а також специфіку кожної мови у користуванні цією лексико-семантичною групою слів. Переносне значення кольоративів пов'язане з прямим значенням на основі асоціацій, проте вони отримують свій «власний денотат».

У лінгвістичних дослідженнях, присвячених вивченню питань номінації, особливо формуванню конотацій в номінативному процесі, велика увага приділяється дослідженню механізмів утворення фразеологічних одиниць та ролі внутрішньої форми як мотивуючої ознаці переосмислення і формування експресивності, образності та оцінки. Визначаючи явище номінації як складний гносеологічний процес, що складається із декількох етапів, слід підкреслити наявність у ньому елементів як чуттєвого, так і логічного пізнання, адже відомо, що пізнання здійснюється не лише шляхом абстрактного, узагальненого мислення, але й шляхом образного, чуттєво-споглядального за своєю природою мислення (особливо на початкових етапах).

Завданням нашого дослідження є вивчення взаємодії логічного, психологічного та лінгвістичного фактору в процесі створення фразеологічних одиниць зі стрижневим компонентом – прикметниками на позначення кольору, визначення ролі фразотвірних основ у формуванні фразеологічної семантики та виявлення різних типів внутрішньої форми, які є семантичною ознакою фразеологічного значення зазначеної тематичної групи, що має свою специфіку, пов'язану із сприйняттям кольору та його відображенням у мові.

У сучасному мовознавстві розрізняються абстрактні та конкретні позначення кольору [5]. Абстрактні позначення кольору відображають основні кольори, виділення яких відноситься до «наївної картини» світу кольору, яка відрізняється від «наукової картини» цього феномена. Цікаво, що позначення кольорів, які здатні до переосмислення і можуть входити до складу фразеологічних одиниць, в німецькій та українській мовах, збігаються, це наступні кольори: *schwarz, weiß, grau, rot, gelb, grün, braun, blau, чорний, білий, сірий, червоний, жовтий, зелений, коричневий, синій/блакитний*. Назви цих кольорів належать до найдавнішої лексики і відрізняються своїми лексико-семантичними характеристиками від пізніших позначень кольорів з предметною внутрішньою формою, пор. *violett, rosa, lila, попелястий, бірюзовий, малиновий*, тощо. Цікавим є також той факт, що в німецькій мові всі базові кольоративи є односкладовими прикметниками, їхня етимологія забулася протягом віків і, маючи непрозору внутрішню форму, вони здатні по семантичних перетворень, до розширення своєї семантики. Група абстрактних прикметників на позначення кольору кількісно обмежена, але саме вони утворюють стрижневі компоненти фразеологічних одиниць. Засоби словотворення німецької та української мов дозволяють утворювати нескінчену кількість другої групи прикметників конкретної семантики, коли відтінки кольорів називаються за референтами з характерним кольором, наприклад:

фісташковий, волошковий, golden, проте такі прикметники надзвичайно рідко входять до складу фразеологізмів.

Вивчення семантики фразеологічних одиниць і процесів фразотворення нерозривно пов'язане з внутрішньою формою як мотивуючою ознакою вторинних найменувань [6, С. 239 - 242]. Оскільки фразеологізми є роздільно оформленими комплексними знаками, то і фразеологічну номінацію слід розглядати як поліознакову, тобто в основу номінації у фразеологізмів як у багатокомпонентних утворень покладено кілька ознак, тому і структура внутрішньої форми фразеологізмів відрізняється складністю, наявністю декількох компонентів. Важливою теоретичною передумовою розкриття природи і структури внутрішньої форми фразеологізмів є теза про слівний характер компонентів фразеологічних одиниць, який підтверджується дослідженнями функціональних можливостей фразеологізмів, здатністю цих одиниць до варіювання, оказіональних перетворень, різноманітних трансформацій. Можливість заміни компонентів фразеологічних одиниць за допомогою «оживлення» їх буквальних значень свідчить про збереження лексемами в складі фразеологізмів найважливішої категоріальної ознаки слова – лексичного значення. Функція внутрішньої форми полягає у встановленні зв'язків між фразотвірною базою, тобто вихідною матеріальною формою, що має певну семантичну структуру, і фразеологічним значенням, тому значення вихідного словосполучення є образно-мотиваційною основою фразеологічних одиниць, а внутрішня форма є елементом, який зв'язує значення фразотвірної бази з фразеологічним значенням. Досліджуючи фразеологічну номінацію, слід розрізняти сукупне значення вихідного словесного комплексу, тобто етимологічне значення в аспекті діячності, і внутрішню форму як синхронне явище, представлене у вигляді одного чи кількох семантичних елементів у структурі фразеологічного значення, але ці ознаки беруться з образно-мотиваційної основи фразеологічних одиниць. Поряд із внутрішньою формою у фразотвірних процесах задіяні фразеологічна абстракція як наслідок процесу абстрагування значення фразеологічної одиниці від значень її складових лексичних одиниць. Внутрішня форма як одна чи кілька семантичних ознак, присутніх у структурі фразеологічного значення, виділяється в думці за певними ознаками (логічний фактор) на основі асоціацій (психологічний фактор) внаслідок чуттєвого або логічного пізнання об'єкта. Тому внутрішня форма є складним логікопсихолінгвістичним явищем. Результатом складної суті внутрішньої форми є той факт, що її можна характеризувати за різними параметрами. Залежно від завдань дослідження на перший план виступає та чи інша функція внутрішньої форми, при дослідженні номінації в аспекті взаємодії

об'єктивної дійсності, мислення і мови релевантними є такі ознаки внутрішньої форми як номінативна, когнітивна, метафорична та експресивна.

Аналіз фразеологізмів з кольоративами дозволив виокремити чотири основні типи фразотвірних баз, які корелюють в певними фразотвірними процесами первинного чи вторинного порядку: 1-й тип фразотвірної бази (ФБ) – змінні словесні комплекси; 2-й тип – окремі слова; 3-й тип – стійкі фрази; 4-й тип – фразеологічні одиниці.

Перший тип ФБ є продуктивним в процесі первинної фразеологічної номінації, яка є семантичним типом фразотворення, де трансформація семантичної структури здійснюється при збереженні інваріанта лексико-граматичної структури. Статус фразеологізмів як лінгвістичних знаків детермінується, як відомо, тісною взаємодією семантики і структури і тому цей об'єктивний факт передбачає дослідження процесу первинної фразеологізації за схемою: ФБ → її образно-мотиваційна основа: лексико-граматична + семантична структура (логіко-семантичний аспект, тобто внутрішня форма, визначені семантичні ознаки) → фразеологічне значення. Образно-мотиваційною основою фразеологізмів є факти реальної дійсності, екстралінгвістичні або матеріальні денотати. Імпульсом до переосмислення слугують уявлення про референтів, їхня оцінка, зумовлена соціальним досвідом колективу. Зв'язок між лексичним прототипом образних фразеологічних одиниць, а внаслідок первинної фразеологізації утворюються здебільшого образні фразеологічні одиниці, та їх фразеологічним значенням існує на поняттєвому рівні: взаємодія лексичного значення компонентів → образ → уявлення про цей образ, пов'язані з ним асоціації, оцінка образу → поняття (сигніфікативне значення фразеологічної одиниці).

Уявлення про образ і утворює конотативні семи вільних слово-сполучень. Дедуктивним шляхом із ситуації можна вивести кілька логіко-семантичних аспектів, але в основу номінації може бути покладений один, тут присутній момент відносної довільності. Посередником між фразотвірною базою та актуальним фразеологічним значенням виступає внутрішня форма фразеологізмів, наприклад: *jemandem blauen Dunst vormachen* – «напускати на когось синій туман» – обманювати когось. Колись фокусники перед початком виступів пускали синій туман, щоб скрити від глядачів хід чар. Встановлення асоціативних зв'язків між наркотичними парами і обманом як метою їхнього впливу призвело до виокремлення семантичних ознак, які і стали підґрунтям переосмислення (схожість вражень – метафора, логічний висновок із ситуації – метонімія). Образне переосмислення змінних словесних комплексів спирається не на семантичні ознаки окремих компонентів, а на сукупний денотативний і

конотативний зміст, що впливає з позначуваної ними ситуації. Внаслідок цілісного переосмислення першого типу ФБ утворюються ідіоми. За характером внутрішньої форми серед ідіом (перший тип ФБ) можна виділити кілька розрядів фразеологізмів: 1) ідіоми, в яких внутрішньою формою є стрижневі компоненти, що виражають високий ступінь прояву ознаки, дії: *i-n ins Weiße der Augen ansehen* – «дуже пильно дивитись на когось»; *j-n bis zur Weißglut bringen* – «довести когось до стану сильного роздратування»; 2) ідіоми, генетичною основою яких є позначення традицій, звичаїв, символічних дій, ігор: *eine schwarze Kugel gezogen haben* – «витягти чорну кулю, тобто програти»; 3) інтер'єкційні фразеологізми, які мають найвищий ступінь фразеологічної абстракції: *ach du grüne Neune!* – «оце так!» (вигук здивування, несподіванки, переляку).

Другий тип ФБ – це окремі слова, які корелюють з первинним фразотвірним процесом фразеологічної інтеграції. Якщо для процесу первинної фразеологізації характерне цілісне переосмислення ФБ, синтетичний спосіб перетворення смислу, то фразеологічна інтеграція є аналітичним способом складення смислів окремих слів. Словосполучення з одним або двома роздільно переосмисленими компонентами є фразеологізмами, в яких прикметник на позначення кольору може сполучатися з іменником і конкретної, і абстрактної семантики. Позначення кольору вживаються у переосмисленому значенні або беруть участь в утворенні образу з опорою на кольорову ознаку знов позначуваного денотату. Велику роль відіграє також символіка кольору, закріплена у свідомості людей, наприклад: *schwarze Gedanken* – «чорні думки» – погані думки. За характером внутрішньої форми фразеологічні сполучення (другий тип ФБ) утворюють кілька груп: 1) компаративні звороти з семантичною автономністю елементів і прозорою внутрішньою формою: *weiß wie eine gekalkte Wand* – «білий як стінка», *schwarz wie die Nacht* – «чорний як ніч»; 2) фразеологічні звороти, де внутрішня форма проглядається крізь призму лексичного значення: *sich grün und blau ärgern* – «злитися до позеленіння»; 3) фразеологічні звороти, в яких прикметник на позначення кольору вживається в переосмисленому, символічному, асоціативному значенні, яке нерідко виникало в результаті психологічного осмислення феномену кольору: *gelber Neid* – «чорна заздрість»; 4) внутрішня форма складається з семантичного елемента, абстрагованого на підставі асоціацій за подібністю якості, цінності, властивості: *weißes Gold* – «1. бавовна; 2. порцеляна», *schwarze Diamanten* – «вугілля», *schwarzes Gold* – «нафта»; 5) внутрішня форма з розчленованою структурою: *eine grüne Puppe* – «молода, недосвідчена, але дуже гарненька дівчина», *grünes Gemüse* – «недосвідчена молодь». Незважаючи на ілюзію повної ідіоматичності виразів, структура

внутрішньої форми дозволяє виявити аналітичний спосіб утворення фразеологічного значення.

Третій тип ФБ становлять стійкі фрази, до яких належать прислів'я, приказки та крилаті фрази зі структурою речення. Внутрішні форми третього типу ФБ, а саме стійких фраз зі структурою речення, відзначаються неоднорідним способом утворення фразеологічного значення і ускладненою семантикою. Внутрішньою формою приказок і прислів'їв без переосмислення компонентів є смисловий зміст, що передається лексичними компонентами щодо їхнього спільного інваріантного значення: *In der Nacht sind alle Katzen grau* – «Вночі всі кішки сірі», тобто все є однаковим. Стійкі фрази характеризуються неоднорідним способом утворення фразеологічного значення, мають різну структуру внутрішньої форми і можуть бути об'єктом спеціального дослідження в цьому аспекті.

Четвертий тип ФБ – фразеологічні одиниці у широкому розумінні (в тому числі прислів'я, приказки та крилаті фрази) корелюють із вторинним фразотвірним процесом, а саме фразеологічною деривацією. Внутрішня форма фразеологізмів, мовні асоціації і багатокомпонентна структура створюють передумови для всіляких перетворень цих одиниць і підвищують їхній комунікативно-прагматичний потенціал. Здатність до модифікацій спостерігається насамперед у образних фразеологізмах, тому що образи описують ситуацію, відношення, зв'язки і є засобами збільшення експресивності. Зміна ракурсу розгляду ситуації, ставлення до неї веде до виділення іншого логіко-семантичного аспекту, виділення інших семантичних ознак, які стають основою номінації, а отже і до розширення або зміни внутрішньої форми. Як приклад візьмемо фразеологізм *blauen Montag machen* – «не вийти на роботу в понеділок» [7, С. 210]. Образно-мотиваційною базою переосмислення слугував той факт, що робітники, які фарбували вовну у синій колір, у понеділок мали вихідний, тому що вовна мала висихати, а робітники могли відповідно відпочивати, нерідко і пиячити в цей день. Похідними від *blauen Montag machen* є *blauer Montag* – невихід на роботу, прогул, *blau machen* – прогуляти. Можливо від цього фразеологізму походить *blau sein* – бути п'яним. Матеріалом четвертого типу ФБ є існуючі вже фразеологізми, у тому числі прислів'я, приказки і крилаті фрази, які корелюють із вторинним фразотвірним процесом – фразеологічною деривацією. Внутрішні форми фразеологізмів першого, другого та третього типу фразеологічних баз, асоціативне мислення і багатокомпонентна структура створюють передумови для всіляких перетворень цих одиниць: це може бути посилення оцінного або експресивного елемента словотвірними засобами: *eine weiße Weste haben* → *eine blütenweiße Weste haben*, *blau sein* → *veilchenblau sein*, *kornblumenblau*

sein, або компресія і утворення двокомпонентних дериватів: *Grau, teurer Freund, ist alle Theorie und grün des Lebens goldener Baum* (Goethe, «Faust») → *graue Theorie*, та багато інших засобів. Метод семантичного аналізу, орієнтований на визначення співвідношення форми і змісту, дозволяє отримати цікаві відомості про ступінь ізоморфізму лексико-семантичної структури фразеологізму, структури його внутрішньої форми і структури її семантичного еквівалента. Фразеологічне значення поділяється на частини, що співвідносяться з окремими лексичними компонентами або словосполученнями компонентів у складі фразеологічних одиниць, і тут має місце певний ступінь аналітизму фразеологічного значення. Чим ширша синтаксична структура ФО, тим більше ознак містить внутрішня форма, і тим більше ознак залучається до дериваційних процесів. Внутрішній формі властива гнучкість, історична мінливість, здатність оновлюватися під впливом народної етимології, при актуалізації іншого логіко-семантичного аспекту, що знаходиться в латентному стані. Велику роль при формуванні внутрішньої форми відіграє пізнавальна діяльність свідомості та асоціативність мислення. Внутрішня форма змінюється залежно від зміни ракурсу дослідження, типізації вихідного образу, при включенні до механізму переосмислення генетико-дериваційних зв'язків на фразеологічному рівні. Тому структура внутрішніх форм позначена динамічним характером, пов'язаним з пізнавальною діяльністю мислення.

Комунікативно-прагматичний потенціал прикметників на позначення кольору як одиниць первинної номінації та як складників фразеологізмів добре прослідковується в партійно-політичному дискурсі [8], вони слугують ідентифікації німецьких партій і є одночасно частиною їхнього партійного іміджу. Особливо часто ці кольоративи зустрічаються під час передвиборчої боротьби, вони дозволяють у стислій формі поінформувати читачів та слухачів про результат передвиборчої боротьби та про утворення партійних коаліцій. В партійно-політичному дискурсі вживаються базові кольори німецької мови: *schwarz* для Християнсько-демократичного Союзу, *grün* для Партії Зелених, *rot* для Соціал-демократичної партії Німеччини, *gelb* для Вільної демократичної партії та *blau* для правої популістської партії Альтернатива для Німеччини. Разом з тим використовуються і нові кольори, тому що партій багато, а кількість абстрактних прикметників на позначення кольору обмежена, тому ліві, наприклад, ототожнюють себе з *пурпуровим* кольором. Вибір кольору для певної партії має в кожному конкретному випадку свою мотивацію, можна говорити про мотиваційну базу розширення семантичної структури кольоративів німецької мови, деякі з них отримують політично детерміновану сему «вказівка на політичну партію». Які ж прикметники на позначення кольору містять політично

детерміновану сему, що вказує на партію і на її програмні цілі? Так, ХДС/ХСС (Християнсько-демократичний Союз та Християнсько-Соціальний Союз) позначається чорним кольором, який слугує ідентифікатором цього союзу у передвиборчій боротьбі, під час оприлюднення результатів виборів та утворених коаліцій у Бундестазі. Колір *schwarz* партія ХДС не обирала сама, її нагородили цим кольором опоненти, вказуючи на вірність ХДС консервативним християнським цінностям, натякаючи на чорний одяг католиків. Червоним кольором послуговується Соціал-демократична партія Німеччини, цей колір є символом революційного робітничого руху, сьогодні він символізує прагнення до соціалістичних ідеалів, цим кольором користуються соціалісти та комуністи всього світу. Зеленим кольором маніфестує себе об'єднання Союз 90/Зелені, це екологічна партія, яка виступає за чисте довкілля, охорону природи та збереження здоров'я. Ліберальна Вільна демократична партія Німеччини обрала для ідентифікації себе жовтий колір. Прагматичним ядром колірної семантики є той факт, що ця партія обрала у 1972 році під час передвиборної боротьби поєднання блакитного і жовтого кольорів і отримала перемогу, з тих пір жовтий кольором є маркером цієї партії. Права популістська партія Альтернатива для Німеччини користується для свого брендингу блакитним кольором, цей колір має символізувати задекларовані цінності, такі як індивідуальність, економічний лібералізм та підприємництво.

Як показує аналіз, політична символіка кольорів уможливорює швидку ідентифікацію партійно-політичних коаліцій. Сформовані коаліції отримують назви, які вказують на характерну констеляцію кольорів, наприклад *Ampelkoalition: Rot-Gelb-Grün* (за кольорами світлофора), *Kiwi-Koalition: Schwarz-Grün oder Grün-Schwarz* (зелений + чорний колір як темно-зелений колір киви), *Deutschland-Koalition: Schwarz-Rot-Gelb* (за кольорами прапора Німеччини), або коаліції, названі за кольорами прапорів інших держав: *Afghanistan- або Kenia-Koalition: Schwarz-Rot-Grün*, *Simbabwe-Koalition: Schwarz-Rot-Gelb-Grün*, *Jamaika-Koalition: Schwarz-Gelb-Grün*. Таким чином партійно-політичні колірні символи дозволяють повідомляти в короткій і наочній формі про політичні коаліції у Бундестазі або на локальному рівні. Семантична структура абстрактних прикметників на позначення кольору отримує разом із первинною, колірною семою, також низку сем, пов'язаних з символікою кольорів, їх психологічним сприйняттям, культурологічними традиціями, життєвим досвідом, ще й «партійно-політичні» семи, які виникають внаслідок метафоричного або метонімічного переносу. Популярним є також використання політичних кольоративів у заголовках статей в газетах та електронних носіях інформації, де у стислій формі кодифікується інформація про коаліції:

„Grün-schwarze Bündnisse - Sonderfall oder zukunftsweisend?“ „Grün-schwarze Koalition in Baden-Württemberg - Nur ein Bündnis auf Zeit?“ oder „Schwarz-Rot-Grün in Sachsen Anhalt - grünes Licht für die Kenia-Koalition“. Можна говорити про функціонування закону мовної економії: значна кількість інформації, виражена малою кількістю мовних засобів.

Висновки. Внаслідок абстрагуючої діяльності людської свідомості у взаємодії з логічним мисленням, психічними процесами відчуття і сприйняття та завдяки наявності у людей кольорового зору в німецькій мові виділено лексико-семантичну групу прикметників на позначення кольору. Мовними чинниками здатності позначень основних кольорів німецької мови до переосмислення є: давність походження, абстрактність, забуття внутрішньої форми, асиметричний дуалізм мовного знаку, широка сполучуваність, семантична мобільність, генетико-дериваційні зв'язки, простий морфологічний склад. До процесу створення фразеологізмів з кольоративами залучені мовні, логічні та психологічні чинники, зумовлені пізнавальною діяльністю людей. Спеціальними мовними чинниками фразеологічної номінації є лінгвістична техніка утворення фразеологізмів. Велику роль відіграють мовні асоціації, які забезпечують членність актуального значення фразеологізмів, що призводить до збільшення комунікативно-прагматичного потенціалу цих одиниць фразеологічної номінації.

Література:

1. Henschel, H. Das Problem der Einwortidiome und ihr Verhältnis zur Phraseologie (am Material des Tschechischen und anderer Sprachen) // Zeitschrift für Phonetik. Berlin: Akademie-Verlag. Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung. - 1987. - № 40. – S. 839-847.
2. Hofmannová, Jana. Farbbezeichnungen als phraseologische Komponenten im Deutschen und im Tschechischen.[Електронний ресурс] // Brüner Beiträge zur Germanistik und Nordistik.- 2004. - Vol. 18, iss. 1. - P. 163-177. Режим доступу <https://digilib.phil.muni.cz/sites/default/files/pdf/106051>.
3. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen: Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. [Електронний ресурс] - Режим доступу <https://www.dwds.de/wb/etymwb>
4. Skeat, Walter W. A. (1882/1967). Concise Etymological Dictionary of the English Language. [Електронний ресурс]. Skeat W. - London: Oxford University Press, Ely House, London 1882/1967. – 688 p. Режим доступу <https://ia801501.us.archive.org/9/items/concise-etymologi00skea/conciseetymologi00skea.pdf>
5. Дзивак О.Н. Лексика на обозначение цвета в современном украинском литературном языке: автореферат дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О.Н. Дзивак. – Київ: КГУ, 1974. – 34 с.
6. Крепель, В.І. Роль образно-мотиваційної основи та внутрішньої форми в процесі фразеологічної номінації. / В.І. Крепель // Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – 2015. - Випуск 51. – С. 239 - 242.

7. Küpper, H. Wörterbuch der deutschen Alltagssprache. Bd. 1. / H. Küpper. - München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 1971. – 238 S.

8. Krepel, V.I. Farbensymbolik im deutschen parteipolitischen Diskurs. [Електронний ресурс] / V.I. Krepel // *Вісник науки та освіти. Серії: філологія, культура і мистецтво, педагогіка, історія та археологія, соціологія.* – 2025. - №2 (32) 2025. - С. 44 – 60. Режим доступу <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/issue/view/331/431>

References:

1. Henschel, H. (1987). Das Problem der Einwortidiome und ihr Verhältnis zur Phraseologie (am Material des Tschechischen und anderer Sprachen). *Zeitschrift für Phonetik. Berlin: Akademie-Verlag. Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung.* № 40. – S. 839 - 847.

2. Hofmannová, Jana. (2004). Farbbezeichnungen als phraseologische Komponenten im Deutschen und im Tschechischen. *Brünner Beiträge zur Germanistik und Nordistik.* Vol. 18, iss. 1, P. 163-177. Retrieved from <https://digilib.phil.muni.cz/sites/default/files/pdf/106051>.

3. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen: Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. Retrieved from <https://www.dwds.de/wb/etymwb>.

4. Skeat Walter W. A. (1882/1967). *Concise Etymological Dictionary of the English Language.* Oxford University Press, Ely House, London 1882/1967. – 688 P. Retrieved from <https://ia801501.us.archive.org/9/items/conciseetymologi00skea/conciseetymologi00skea.pdf>

5. Dzyvak, O.N. (1974). Lexica na oboznachenije tsvieta v sovremennom ukrainskom literaturnom yasykie [Lexicon for denoting colour in modern Ukrainian literary language]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian].

6. Krepel, V.I. (2015). Rol obraznomotivatsiynoyi osnovy ta vnutrishnioiy formy v protsesi fraseologichnoyi nominatsiyi [The role of figurative-motivational basis and internal form in the process of phraseological nomination]. *Scientific notes of the National University 'Ostrog Academy'. Series 'Philological'.* Issue 51. – 239-242. [in Ukrainian].

7. Küpper, H. (1971). Wörterbuch der deutschen Alltagssprache. Bd. 1. München: Deutscher Taschenbuch Verlag. – 238 S.

8. Krepel, V.I. (2025). Farbensymbolik im deutschen parteipolitischen Diskurs. *Вісник науки та освіти. Серії: філологія, культура і мистецтво, педагогіка, історія та археологія, соціологія.* №2 (32) 2025. P. 44 – 60. Retrieved from <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/issue/view/331/431>.

Дата першого надходження статті до видання: 12.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.02.2026